

INHOUD

Voorwoord	I
I. Moeruitbating en Turfhandel	1
II. De voorgeschiedenis van het turfdragersambacht. Zakdragers. Vrije Buideldragers. Onvrije Buideldragers. Het turfprivilegie. Nota omtrent houtschool en weed (1304-1447)	8
III. Stichting van een turfdragersgezelschap. Het turf tarief. Het houtschooltarief. Aanvulling van den stichtingsbrief. Het eerste turfhuis(1447-150)	16
IV. Verandering in het werk : het meten in plaats van het tellen. Het turfhuis op de Nieuwe Brug. Twist. Opbouw van een autaar. Verhooging van het inkomgeld. Knapen-plaatsvervangers voor de zieken (1500-20)	24
V. Het ambacht gesloten : 70 leden. Het knapenstelsel leidt tot misbruik. De turf opnieuw geteld. Misbruiken in den turfhandel. Verzoek om loonsverhooging. Contract tusschen het ambacht en de zeepzieders. Nieuwe algemeene turfordonnantie (1520-1539)	31
VI. Klachten over de nieuwe regeling : wijziging. De ambachtspolitiek van Keizer Karel. Verrijving van den prins van Spanje. De misbruiken van het knapenstelsel beteugeld. Processen. (1539-1560)	59
VII. Werkweigering, proces Vrydthoff, nieuw loontarief. Het Brusselsch brood. De weedwerkers. De tellers. Tucht. Het turf tarief voor de Kielsche zoutkeeten. Maaltijdgeld. Sterfgeld. (1556-1577)	64
VIII. Jaren van beroerte en oorlog. Ledenlijst. De ambachtseed. Het turfhuis. Het sterfgeld ouderdomspensioen. De policiemeesters van het Calvinistisch regiem. Werkstaking ? Een invaliditeitspensioen. Krijgsdienst bij het beleg der Stad. (1577-1585)	100
IX. De herinrichting na het beleg. Verdwijning van den turf. Verhooging van het inkomgeld. Tucht. Herziening van het houtschooltarief. Instelling van een autaarkef : den Stoffel. Tusschen koolmeters en gemeene supposten. Het recht op het houtschoolgruis (1585-1598)	117
IXbis. Alle de supposten vragen koolmeters te worden. De groep der acht vrije koolmeters. Hun eed. Nieuwe beteugeling der plaatsvervanging. Een lastige suppost : Anthoni Meys. Loonsbeweging (1598-1605).	134
X. Het ledental op 28 verminderd. Gezellen met dubbel ambacht. Plaatsvervanging bij de koolmeters. Autaar en autaadienst. Het plaatsvervangingsrecht. Het werk van deken Wilrycx. Herinrichtingsordonnantie 1608. Verdwijning der koolmetersgroep. Regeling met de schippers. Een nieuwe groep: de zes koolwagens. Een nieuw privilege: de schors. Verhoogd turfloon. Jaarrekening. Tucht. De turfaccijns(1605-10)	152
XI. Klachten over het hooge turfloon. Regeling voor den houtschoolhandel. Herinstelling van den Stoffel. Tien jaren zonder geschiedenis (1619-1629). Akkoord met de schorswerkers. 't Schandaal van deken Wilrycx. Acht beëedigde koolmeters in het ambacht. De groep der weedwerkers verdwijnt. De zakken gemeene eigendom. Plaatsvervanging na 6 jaar werk. Het principie van het ééne ambacht. Het turfloon vermindert. (Proces met de schorswerkers (1610-1634)	180

XII. Een kalm tijdvak. Aanstelling van 10 wagenlieden voor den turf. Het turfloon van 1610 hersteld. Een turfdrager pachter van het turfaccijns : protest. De inkomelingen betalen 18 gdn. gereedschapsgeld. Allerlei schikkingen bij opvolging in wagenmans- en koolmetersambacht. (1634-1670)	218
XIII. Het opvolgingsrecht der expectanten. De verhouding van de wagenlieden tot het ambacht. Het meten met ton of zak. De boeren-turfhandelaars en de stadsregelingen. Het arbeidsrecht der expectanten. Een federatief optreden van de vervoerdersnatiën om het recht van resignatie. Nieuwe lasten op turf en houtskolen (1670-1700)	254
XIV Vermindering van het werk. Producten van mindere waarde : derrickturf en kleine kolen. Een nieuw ambachtshuis gekocht en belast. Een schadelijk proces om het sluiten van een kerf. Zakken of geikte maten voor de kleine kolen. Handel in krikken. De intentiën van den kapeiaan. Deelname aan de processiën (1700-1750)	276
XV. Algemeen overzicht van de ambachtzaken in 1752. Tekortkomingen van wege de jonge meesters. Hoe men een natie koopt en verkoopt. De aanstelling van den opperdeken. Het persoonlijk bedienen van het ambacht blijkt ook na de eerste zes jaren in rechte verplichtend. (1750-1756)	292
XVI. Twist met de koolschippers waaruit een zesdubbel proces spruit. Moedwil van een der supposten. Maaltijdgeld van de inkomelingen aan het bestuur, officieel goedgekeurd (1756-1780)	303
XVII. Officieel onderzoek over den toestand van het ambacht (1784). Miskenning van het ambachtsrecht door een burger. Antwoord der turfdragers op het politiek referendum der Fransche bezetters. Vermindering der rente op het ambachtshuis. Het ambachtspersoneel op den vooravond der ontbinding. (1780-1795)	314
XVIII. Het ambacht ontbonden verklaard. Uitzondering voor de koolmeters die als douaniers onmisbaar zijn. Inventaris en rekening ingeleverd. Het ambachtshuis verbeurd en verkocht (1795-1798)	334
XIX. Het ambacht herleeft in de „vrijheids“-economie. Een gesloten gezelschap zonder rechten, met gemeenzaam bezit. Gebrek aan documenten. Vermindering van den turfhandel, van de houtskoolhandel. Ontbinding en verkoop van den boedel. De relikwiën (1800-1863)	343
Nota omtrent de steenkoolwerkers	349

TAFELS

Lijst der dekens van het Turfdragersambacht.	351
Officieele bescheiden op het ambacht betrekking hebbend.	355
Register van persoonsnamen.	362
Register van Antwerpsche plaatsnamen.	377
Register van de overige geographische namen.	378
Zaakregister.	379